

mærke, at det har vist sig i Praxis at være overordentlig vanskeligt i visse Tilfælde at blive anerkjendt som Invalid og som berettiget til at erholde Invalidforsørgelse. Det er den tredje Hovedafdeling, der nævnes i Loven af 20de November 1876 — jeg tror det er dens § 4 — som dette gjælder om. Den første og anden Afdeling, der omhandles i denne § 4, give ikke nogen Anledning til Tvivl, men den tredje Hovedafdeling giver stadig Anledning til Tvivl, og jeg tror, at man kan sige, at Invalidbestyrelsen har været i alt Fald i de senere Aar meget vanskelig at tilfredsstille med Hensyn til de Oplysninger, der ere nødvendige, for at Bedkommende kan blive tilkjendt Invalidforsørgelse. Det er Noget, som Enhver, der færdes i Befolkningen, vil vide, at man stadig hører Klage over, at den og den Mand, der har mistet sin Førlighed i Krigen, eller hvis Arbejdsdygtighed er bleven svækket i Krigen, ikke kan faae den Invalidforsørgelse, som han tror at have Krav paa. Hvad angaar Enkelthederne i Lovforslaget, saa undrer det mig, at man ikke efter Lovforslaget vil kunne tillægge Noget Invalidforsørgelse fra det Tidspunkt, som jo ganske naturligt bør lægges til Grund for Tilkjendegivelsen af Retten til Invalidforsørgelsen, nemlig naar Invaliditeten og den Trang, som berettiger til at faae Understøttelsen, indtræder. I §§ 2 og 3 er der givet Regler for det Tidspunkt, fra hvilket man kan faae tilkjendt Forsørgelsen, men dette Tidspunkt forekommer mig at være overordentlig vilkaarlig valgt. Det Tidspunkt, som Understøttelsen naturlig bør beregnes fra, er det Tidspunkt, da Invaliditeten er indtraadt, og den fornødne Trang er kommen til Stede. Det undrer mig endvidere, at man ikke i § 3, hvor der tales om Regres til Domstolene eller Afgangen til at faae gennemført Invalidforsørgelsekravet ved Domstolene, ikke har gjort den ringe Indrømmelse til Invaliderne at give dem fri Proces. Mange af disse Følt ere ganske affaarne fra at gennemføre deres formentlige Krav paa Invalidforsørgelse, fordi de ikke have Raad til at betale, hvad en saadan Sag koster. Det er derfor Noget, jeg meget vil anbefale det Udvalg, der vil faae med denne Sag at gjøre, at indlætte en Bestemmelse om, at der i slige Tilfælde altid skal gives fri Proces og fri Sagfører.

Berg: Det er nu snart 25 Aar siden den største Del af de nulevende Individer kom i denne Tilstand af Invaliditet paa Grund af Landets ulystelige Forhold. Man holder saa mange Slags Jubilæer; her var Anledning til et Jubilæum, Anledning til

en Mindesfest af en anden Art end de sædvanlige, til en Mindesfest fuld af alvorlige Betragtninger. Skulde ikke disse Betragtninger kunne føre til det Udslag, at Rigsdag og Regjering bleve enige om ved denne Leilighed, at tilstaa Invaliderne fra den Tid — og Invaliderne fra 1848—49 og 50 maatte da naturligvis ogsaa være med — en extraordinær Udbetaling, om saa kun en Gang, for Alle? Det er mindre erkjendt blandt Invaliderne, end jeg tror, at det i og for sig burde være, at Rigsdagen ved flere Leiligheder, og navnlig naar vi tage Udgangspunktet fra 1851, da den første Invalidelov blev til og deraf gaa op til 1876, har givet overordentlig betydelige Tillæg til Invalidforsørgelsen. Ikke desto mindre maa det dog stadig siges, at det er i Almindelighed smaa og for de Bedkommende temmelig utilstrækkelige Understøttelser, de faae af Staten. Mange af dem ere jo nu gamle Følt, en stor Del af dem i hvert Fald ældre Følt, og med Aarene tager jo Skrøbelighederne og Svagelighederne til, saa jeg tror, at mange af dem er i en økonomisk Tilstand, som det vilde være i høj Grad vigtigt at hjælpe paa. Det vilde være en rigtigere Anvendelse af Pengene at afhjælpe disse Invaliders Trang end Anvendelsen af mange af de Summer, der nu anvendes som satte i Forbindelse med Krig og Forsvar. Jeg vil derfor henstille, om ikke dette Lovforslag maatte kunne give Anledning til at tage hele Invalidspørgsmaalet under Overveelse netop nu, saa at man 25 Aar efter, at vi havde den sidste store og almindelige Lovslag til denne Institution, Invalidforsørgelsen, kunde afhjælpe forskellige Vanskeligheder og uheldige Omstændigheder ved den. Der er jo andre Stater — hvorvidt det er gennemgaaende overalt, kan jeg ikke sige — der have Invalidehospitaler og Hjælp til Invalider, hvorved der i særlig Grad sørges for, at Ingen af dem, der om end ifølge Aligt saa dog for alle deres Medborgere have tilsat for Livstid deres Helbred, komme ind under den almindelige Fattiglovgivning, sørges for, at de ikke falde deres Familie eller Kommune til Byrde, men i Virkeligheden faae den Hjælp, de skulle have for økonomisk at kunne leve, af Staten. De bleve ikke et enkelt Sogns eller en enkelt Kommunes Fattige, men Statens værdige Trængende, som herigennem fik en særlig omhyggelig Forsørgelse. I den Tankegang gaar det nødvendige Lovforslag ikke. Det foreliggende Forslag kan være til Lettelse for Administrationen, til Klaring af forskellige Spørgsmaal, som ikke tidligere have været